РУСЛАН КАЦАВЕЦЬ

ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Навчальний посібник

Друге видання, доповнене

КИЇВ • АЛЕРТА • 2025

УДК 159.923.2(075.8)
К30

Кацавець Руслан
К30 Психологія особистості. Навч. посіб. 2-ге вид., доповн. Київ: Алерта, 2025. 150 с.

ISBN 978-617-566-929-7

Навчальний посібник висвітлює особистість у психологічному аспекті, що тісно пов'язується з етико-моральним. Це: динаміка психічного розвитку, своєрідні ознаки і властивості, що визначають індивідуальність людини. Проілюстровано місце її у системі суспільних відносин; інтереси, прагнення, переконання, мотиви, спрямованість, діяльність, спілкування. Завважено на особливості психологічної спільності людей; зокрема, сутність емоцій і їх вплив на міжособистісні стосунки. Підкреслено роль поведінки, як зовнішній прояв діяльності та дій особистості. Простежуються принципи моралі; умови, що сприяють здійсненню мети як бажаного результату.

Для студентів закладів вищої освіти, аспірантів. При потребі прислужиться викладачам.

УДК 159.923.2(075.8)

ISBN 978-617-566-929-7

© Кацавець Р. С., 2025
© Видавництво «Алерта», 2025

ЗМІСТ

Переднє слово.....3

РОЗДІЛ 1
ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА. БАЧЕННЯ ВЧЕНИХ

1.1. Психологія: історичний розвиток, ідеї, вчення.....6
1.2. Психологія у системі наук.....9
1.3. Методи психології: дослідження вчених.....11
1.4. Методологічні принципи психології.....13
1.5. Сучасні галузі психології.....14
1.6. Найвпливовіші світові вчені.....16
Запитання: зміцнюймо знання.....22

РОЗДІЛ 2
ОСОБИСТІСТЬ: ПІЗНАВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ. ФОРМИ ОСВОЄННЯ ДІЙСНОСТІ (ЧУТТЄВІ, РАЦІОНАЛЬНІ)

2.1. Теорії особистості: бачення вчених.....24
2.2. Значимість відчуттів у життєдіяльності людини.....26
2.3. Сприймання – суб'єктивний образ об'єктивної дійсності...28
2.4. Психологічні теорії пам'яті. Концепції вчених.....30
2.5. Пам'ять: види, властивості, процеси.....32
2.6. Мислення – вища форма пізнавальної діяльності. Основні закони логіки.....34
2.7. Форми мислення: поняття, судження, умовивід.....36
2.8. Види мислення. Індивідуальні особливості мислення.....37
2.9. Уява: час і простір. Пізнавальний процес.....39
2.10. Способи творення образів уяви.....41
2.11. Сутність формування фактів уяви та втілення у них образів.....43
Запитання: зміцнюймо знання.....46

РОЗДІЛ 3
ОСОБИСТІСТЬ:ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВІ ТА ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

3.1. Емоції і почуття людини. Міркування вчених 48
3.2. Особистість: вольові якості..... 49
3.3. Вольова діяльність передбачає 51
3.4. Властивості темпераменту людини..... 52
3.5. Здібності. Задатки 54
3.6. Обдарованість. Талант. Геніальність..... 56
Запитання: зміцнюймо знання..... 58

РОЗДІЛ 4
ОСОБИСТІСТЬ: ПСИХІЧНИЙ РОЗВИТОК, СПРЯМОВАНІСТЬ, СУСПІЛЬНА СУТНІСТЬ

4.1. Особливості психічного розвитку людини..... 60
4.2. Фактори психічного розвитку людини.
Вплив на формування особистості..... 62
4.3. Особистість: місце у системі суспільних відносин 64
4.4. Особливості діяльності особистості 66
4.5. Спілкування: процес взаємодії 67
4.6. Етикет: спілкування, сутність, норми, сфера дії..... 69
4.7. Психологічна спільність людей 72
4.8. Психологія міжособистісних стосунків.
Процес розвитку взаємин – взаєморозуміння 74
4.9. Особистість: самосвідомість. Я-концепція. Самооцінка..... 76
4.10. Особистість: усвідомлювані і неусвідомлювані
мотиви..... 78
Запитання: зміцнюймо знання..... 80

РОЗДІЛ 5
ДІЇ ОСІБ ІЗ ПСИХІЧНИМИ АНОМАЛІЯМИ. РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ

5.1. Психічні аномалії особистості 82
5.2. Форми психопатичних розладів.
Поведінка осіб із психопатичними відхиленнями 84
5.3. Адиктивна поведінка: бачення вчених 86
5.4. Адиктивна поведінка: ознаки, фактори розвитку 88
5.5. Особистість: небажані уявлення і захисні дії 90
5.6. Протиправна поведінка людини: специфічні форми 92
5.7. Якщо у правопорушника вада волі і нице мислення 94
5.8. Властивість і стан особистості злочинця 96
Запитання: зміцнюймо знання 98

РОЗДІЛ 6
ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ЛЮДИНИ

6.1. Психологічне дослідження: тести і тестування 100
6.2. Тренуймо відчуття: психогеометричний тест 103
6.3. Мислімо індивідуально: тест на стресостійкість 106
6.4. Поведінка особи у стосунках з оточуючими 108
6.5. Бесіда. Анкетування. Опитування (інтерв'ю).
Етико-психологічні принципи 111
Запитання: зміцнюймо знання 113

ДОДАТКИ

Читаймо: цікаво і корисно 114
Психологічні терміни 115
Про автора 136
Література 137

Навчальне видання

***Кацавець** Руслан Сергійович*

ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Навчальний посібник

Друге видання, доповнене

Друкується у авторській редакції

Відповідальний за випуск	О. В. Діордійчук
Комп'ютерна верстка	Д. М. Алексєєв
Обкладинка	Д. М. Алексєєв

Підписано до друку 03.07.2025 р. Формат 60 х 84 $^{1}/_{16}$.
Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman».
Друк офсетний. Умовн.-друк. арк. 8,72.

Видавництво «Алерта»
04210, м. Київ, а/с 112.
Тел.: (044) 223-15-25; (099) 607-97-62.
E-mail: alerta.pravovaednist@gmail.com, веб-сайт: www.alerta.kiev.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 788 від 29.01.2002 р.